Hikâyeyi Çözümleme ve Yeniden Kurgulama

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Kurgu (kurmaca):** Yazarın gerçek hayattan yararlanarak hayal gücüyle oluşturduğu anlatı dünyasıdır. Kurmaca metin gerçeğe benzer ama gerçeğin kendisi değildir.
- **Yeniden kurgulama:** Bir hikâyenin kişi, zaman, mekân, olay örgüsü ya da anlatıcı unsurlarından biri veya birkaçı değiştirilerek yeni bir anlatı oluşturulmasıdır. Bir unsur değişince diğerleri ve ileti de etkilenebilir.
- **Anlatım teknikleri:** Diyalog (karşılıklı konuşma), iç konuşma (kişinin kendi kendine konuşması), geriye dönüş (geçmişe dönme), betimleme ve özetleme hikâyede sık kullanılır.
- **Tutarlılık:** Yeni kurguda kişilerin davranışları, zaman-mekân ilişkisi ve olayların neden-sonuç bağı birbiriyle çelişmemelidir.
- **Yazım ve noktalama:** Konuşmalar tırnak içinde ya da satır başında konuşma çizgisiyle (–) verilir. Tırnakla aktarılan sözden sonra gelen "dedi, diye sordu" gibi ifadelerden önce virgül konmaz.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Anlatım tekniklerini örnekleriyle eşleştiriniz.
1. diyalog 2. iç konuşma 3. geriye dönüş 4. betimleme
a) "Ben ne yapıyorum burada?" diye düşündü, "Hemen dönmeliyim."
b) Yıllar önce, henüz on yaşındayken bu sokakta ilk kez bisiklete binmişti.
c) – Geç kaldın. / – Otobüs gelmedi, yürüdüm.
d) Odanın duvarları sarıya çalan bir beyazdı; pencerenin önünde kırık bir saksı dururdu.

2 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Kurmaca bir hikâye, gerçek hayattan hiçbir iz taşımaz.
( ) Hikâyenin mekânı değiştirildiğinde olayların akışı da etkilenebilir.
( ) Yeniden kurgulanan bir hikâyede neden-sonuç ilişkileri tutarlı olmalıdır.
( ) Konuşma çizgisi yalnızca şiirlerde kullanılır.

3 "Kapının önünde durdu. Zili çalsa mı? Ya kapıyı o açarsa, ne diyecekti? Yıllar olmuştu. 'Belki de hiç gelmemeliydim.' diye geçirdi içinden. Sonra elini kaldırdı ve zile bastı."
Bu parçada ağırlıklı olarak kullanılan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?
A) Diyalog B) İç konuşma C) Geriye dönüş D) Özetleme E) Mektup

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretleri **doğru** kullanılmıştır?

A) "Yarın erken kalkacağız." dedi babam.
B) "Yarın erken kalkacağız.", dedi babam.
C) "Yarın erken kalkacağız" dedi, babam.
D) Yarın erken kalkacağız: dedi babam.
E) "Yarın erken kalkacağız." dedi, babam.

5 "Vapur iskeleden ayrılırken Orhan son anda kendini içeri attı. Nefes nefeseydi. Cebindeki mektubu yoklayıp rahatladı. Karşı kıyıda onu kimin beklediğini bilmiyordu; tek bildiği, mektubu elden teslim etmesi gerektiğiydi."
Bu parçada merak duygusunu en çok uyandıran unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vapurun iskeleden ayrılması
B) Orhan'ın nefes nefese kalması
C) Mektubun cepte olması
D) Orhan'ın vapura yetişmesi
E) Karşı kıyıda Orhan'ı kimin beklediğinin bilinmemesi

6 "Nermin Hanım her sabah balkondaki saksılara su verirken karşı apartmandaki çocuğu görürdü. Çocuk da penceresinin önünde oturur, onu izlerdi. Bir sabah çocuğun penceresi kapalıydı. Ertesi gün de, ondan sonraki gün de açılmadı. Nermin Hanım dördüncü gün, en güzel sardunyasını saksısıyla birlikte alıp karşı apartmanın merdivenlerini çıkmaya başladı."
Bu hikâyede Nermin Hanım'ın karşı apartmana gitme nedeni ne olabilir? Metindeki ipuçlarına dayanarak yazınız.

7 Aşağıdaki cümleyi kurmaca bir hikâyeye başlangıç olacak biçimde, zamanı ve mekânı belirterek iki cümleyle sürdürünüz.
"Posta kutusunda üzerinde adresi olmayan bir zarf vardı."

8 "Hikâyede kişinin geçmişte yaşadığı bir olaya dönülmesi" aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisiyle ilgilidir?

A) Diyalog B) İç konuşma C) Geriye dönüş D) Betimleme E) Özetleme

9 Aşağıdakilerden hangisi bir hikâyeyi yeniden kurgularken dikkat edilmesi gerekenlerden biri **değildir**?

A) Değiştirilen unsurun diğer unsurlarla tutarlı olmasını sağlamak
B) Özgün bir anlatım oluşturmak
C) Yazım ve noktalama kurallarına uymak
D) Asıl hikâyedeki cümleleri hiç değiştirmeden aynen kullanmak
E) Olaylar arasındaki neden-sonuç bağını korumak

10 Aşağıdaki diyaloğu konuşma çizgisi kullanarak yeniden yazınız.
Ayşe "Kitabı getirdin mi?" diye sordu. Mert "Unuttum, yarın getiririm." dedi.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Nermin Hanım her sabah balkondaki saksılara su verirken karşı apartmandaki çocuğu görürdü. Çocuk da penceresinin önünde oturur, onu izlerdi. Bir sabah çocuğun penceresi kapalıydı. Ertesi gün de, ondan sonraki gün de açılmadı. Nermin Hanım dördüncü gün, en güzel sardunyasını saksısıyla birlikte alıp karşı apartmanın merdivenlerini çıkmaya başladı."
Bu hikâye, apartmanlar yerine karşılıklı iki köy evinde geçecek biçimde yeniden kurgulansa aşağıdakilerden hangisinin değişmesi **zorunlu olmaz**?

A) Nermin Hanım'ın çiçeklerini sulama yeri (balkon)
B) Çocuğun onu izlediği yer (apartman penceresi)
C) Karşıya giderken "merdivenleri çıkma" ayrıntısı
D) "Karşı apartman" ifadesinin geçtiği cümleler
E) Nermin Hanım'ın çocuğa duyduğu ilgi

12 "Vapur iskeleden ayrılırken Orhan son anda kendini içeri attı. Nefes nefeseydi. Cebindeki mektubu yoklayıp rahatladı. Karşı kıyıda onu kimin beklediğini bilmiyordu; tek bildiği, mektubu elden teslim etmesi gerektiğiydi."
Bu hikâye Orhan'ın ağzından ("ben" diyen bir anlatıcıyla) yeniden yazılsa aşağıdaki cümlelerden hangisi ortaya çıkar?

A) Cebimdeki mektubu yoklayıp rahatladım.
B) Cebindeki mektubu yoklayıp rahatladı.
C) Orhan, cebindeki mektubu yoklayıp rahatladı.
D) Cebindeki mektubu yoklayıp rahatlamıştı.
E) Onun cebindeki mektup güvendeydi.

13 "Nermin Hanım her sabah balkondaki saksılara su verirken karşı apartmandaki çocuğu görürdü. Çocuk da penceresinin önünde oturur, onu izlerdi. Bir sabah çocuğun penceresi kapalıydı. Ertesi gün de, ondan sonraki gün de açılmadı. Nermin Hanım dördüncü gün, en güzel sardunyasını saksısıyla birlikte alıp karşı apartmanın merdivenlerini çıkmaya başladı."
Bu hikâye ile ilgili
I. Olay örgüsü, bir değişikliğin fark edilmesiyle hareketlenir.
II. Diyaloglar hikâyenin temel anlatım tekniğidir.
III. Son cümle, okuru olayın devamını düşünmeye yöneltir.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

14 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **yazım yanlışı** vardır?

A) Kasabaya varınca doğruca Hacı Bekir'in dükkânına gitti.
B) Annesi pencereden "Çabuk gel!" diye seslendi.
C) Hikâyenin kahramanı her gün aynı saatte vapura biner, hiç bir zaman geç kalmazdı.
D) Kış geldiğinde köyün yolları haftalarca kapanırdı.
E) Mektubu okuduktan sonra bir süre sessizce oturdu.

15 Bir öğrenci, bir hikâyeyi yeniden kurgularken olayları köyden büyük bir şehre taşıyor ancak kahramanın her sabah kuyudan su çektiği, tarlaya yürüyerek gittiği ayrıntıları olduğu gibi bırakıyor. Bu öğrencinin çalışmasında aşağıdaki ölçütlerden hangisi eksiktir?

A) Yazım kurallarına uyma
B) Kurgunun tutarlılığı
C) Başlık seçimi
D) Diyalog kullanma
E) Metnin uzunluğu

16 "Kapının önünde durdu. Zili çalsa mı? Ya kapıyı o açarsa, ne diyecekti? Yıllar olmuştu. 'Belki de hiç gelmemeliydim.' diye geçirdi içinden. Sonra elini kaldırdı ve zile bastı."
Bu parçayı iki kişinin konuştuğu bir sahneye dönüştürerek (kapıyı açan kişi de konuşsun) 3-4 satırlık bir diyalogla sürdürünüz.

17 "Hikâyenin sonunu değiştirmek, bazen bütün hikâyeyi değiştirmektir. Mutlu biten bir öykü kırgınlıkla bitirildiğinde okur, baştaki sahneleri de başka bir gözle hatırlamaya başlar."
Bu paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mutlu biten öyküler daha çok sevilir.
B) Kırgınlıkla biten öyküler okuru yorar.
C) Hikâyelerin başlangıç sahneleri gereksizdir.
D) Hikâyenin sonu, okurun bütün metne yüklediği anlamı etkiler.
E) Okurlar hikâyelerin sonunu önceden tahmin eder.

18 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) İç konuşma, kişinin duygu ve düşüncelerini doğrudan okura yansıtır.
( ) Hikâyede özetleme tekniği, uzun bir zaman dilimini az sözle anlatmayı sağlar.
( ) Yeniden kurgulamada yalnızca hikâyenin başlığı değiştirilebilir.
( ) Bir hikâyede betimleme ile diyalog bir arada kullanılamaz.

19 Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir hikâyede **özetleme** tekniğine örnektir?

A) Sonraki beş yıl boyunca okulunu bitirdi, iş buldu, evlendi ve bir daha o sokağa hiç uğramadı.
B) Kapıyı açtı; içeride nemli bir toprak kokusu vardı.
C) – Nereye gidiyorsun? – Bilmiyorum, uzaklara.
D) "Acaba yanlış mı yapıyorum?" diye düşündü.
E) Sokak lambası titriyor, rüzgâr çöp kutularını devirerek geçiyordu.

20 Bir hikâyenin kahramanı, sevdiği bir işi kaybeden genç bir müzisyendir. Yazar hikâyeyi yeniden kurgularken kahramanı yaşlı bir müzisyene dönüştürüyor.
Bu değişikliğin hikâyeye en doğal katkısı aşağıdakilerden hangisi olur?

A) Olayların geçtiği şehrin değişmesi
B) Kaybın, geride kalan uzun bir ömrün birikimiyle birlikte daha ağır ve hüzünlü yaşanması
C) Hikâyenin başlığının kısalması
D) Diyalogların tamamen kaldırılması
E) Müziğin hikâyeden çıkarılması

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "Aynı olay iki kez anlatılabilir: Önce sokakta top oynayan çocukların gözünden, sonra camı kırılan evin yaşlı sahibinin gözünden. Çocuklar için bu bir kaçış ve heyecan anıdır; yaşlı adam için ise yalnızlığının bir kez daha hatırlatılması."
Bu paragrafa göre bir hikâyenin yeniden kurgulanmasında hangi unsurun değişmesi anlamı en çok etkilemektedir?

A) Olayların geçtiği mevsim
B) Hikâyenin başlığı
C) Kişilerin adları
D) Hikâyenin uzunluğu
E) Olaya bakan anlatıcının / kişinin bakış açısı

22 "Vapur iskeleden ayrılırken Orhan son anda kendini içeri attı. Nefes nefeseydi. Cebindeki mektubu yoklayıp rahatladı. Karşı kıyıda onu kimin beklediğini bilmiyordu; tek bildiği, mektubu elden teslim etmesi gerektiğiydi."
Bu parçanın devamında aşağıdakilerden hangisi anlatılırsa hikâyenin **tutarlılığı bozulur**?

A) Karşı kıyıda Orhan'ı tanımadığı yaşlı bir kadın karşılar.
B) Orhan, mektubu yolda gelirken zaten postaya verdiği için rahatlar.
C) Orhan, vapurda mektubu kimin yazdığını düşünür.
D) Vapur karşı kıyıya yanaşırken Orhan'ın heyecanı artar.
E) Mektubu teslim edeceği kişi iskelede görünmez.

23 Bir öğrenci, okuduğu bir hikâyeyi yeniden kurgularken şu değişiklikleri yapıyor:
I. Hikâyenin 3. kişi anlatıcısını, başkarakterin ağzından konuşan "ben" anlatıcıya dönüştürüyor.
II. Olayların geçtiği yüzyılı değiştiriyor ve bu döneme uygun eşya, ulaşım aracı ve konuşma biçimleri kullanıyor.
III. Hikâyedeki bazı paragrafları kaynak metinden kelimesi kelimesine aktarıyor.
Bu değişikliklerden hangileri "yeniden kurgulama" çalışmasının amacına **uygundur**?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

24 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **noktalama yanlışı** vardır?

A) Kapıyı açınca "Sonunda geldin!", diye bağırdı.
B) Babası "Dikkatli ol!" diye uyardı.
C) "Bu sokak çok değişmiş." dedi yaşlı adam.
D) Kendi kendine "Neden gittim ki?" diye söylendi.
E) Öğretmen, "Yarın sınav var." diye hatırlattı.

25 "Kapının önünde durdu. Zili çalsa mı? Ya kapıyı o açarsa, ne diyecekti? Yıllar olmuştu. 'Belki de hiç gelmemeliydim.' diye geçirdi içinden. Sonra elini kaldırdı ve zile bastı."
Bu parçadaki anlatım için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Soru cümleleriyle kişinin iç gerilimi yansıtılmıştır.
B) Kısa cümleler anlatıma hız kazandırmıştır.
C) Kişinin geçmişte biriyle bağı olduğu sezdirilmiştir.
D) Kişinin kararsızlığı uzun betimlemelerle ağırlaştırılmıştır.
E) Son cümlede kişi bir karar vermiştir.

26 "Nermin Hanım her sabah balkondaki saksılara su verirken karşı apartmandaki çocuğu görürdü. Çocuk da penceresinin önünde oturur, onu izlerdi. Bir sabah çocuğun penceresi kapalıydı. Ertesi gün de, ondan sonraki gün de açılmadı. Nermin Hanım dördüncü gün, en güzel sardunyasını saksısıyla birlikte alıp karşı apartmanın merdivenlerini çıkmaya başladı."
Bu hikâyenin sonunu, karşı apartmanın kapısında yaşananları anlatan 3-4 cümleyle yeniden kurgulayınız. İç konuşma ya da diyalog tekniklerinden en az birini kullanınız.

27 "Bir hikâyeyi yeniden kurgularken yazar, aslında asıl metinle bir sohbete girer. Onun sorduğu soruları başka bir zamanda, başka bir sesle yeniden sorar. - - - -"
Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülürse anlam bütünlüğü sağlanır?

A) Oysa sohbetlerde herkes aynı anda konuşmamalıdır.
B) Bu yüzden asıl metni okumaya gerek yoktur.
C) Böylece eski metin yeni okurlar için yeniden canlanır.
D) Hikâyelerin çoğu zaten kısa metinlerdir.
E) Sorular, cevaplardan her zaman daha değerlidir.

28 "Kış gecesiydi. Rüzgâr, kulübenin tahta kapısını zorluyordu. İhtiyar, sobaya bir odun daha attı; yıllardır yalnız yaşadığı bu dağ başında o gece ilk kez bir kapı vuruşu duydu."
Bu parçadan hareketle bir öğrenci hikâyeyi yeniden kurgulamak istiyor. Aşağıdaki değişikliklerden hangisi hikâyenin **atmosferini en çok** değiştirir?

A) İhtiyarın adını belirtmek
B) Sobaya atılan odun sayısını artırmak
C) Kapının rengini söylemek
D) Rüzgârın yönünü belirtmek
E) Mekânı kalabalık bir şehir merkezindeki apartman dairesi yapmak

29 "Hikâyeyi yeniden kurgulamak, onu bozmak değil, ona yeni bir kapı açmaktır."
Bu görüşe katılıp katılmadığınızı gerekçesiyle 2-3 cümlede açıklayınız.

30 Aşağıdaki cümlelerden hangisi hikâyenin olay örgüsünde **neden-sonuç** ilişkisini açıkça kurmaktadır?

A) Köprü eskiydi, taşları yosun tutmuştu.
B) Köylüler sabah erkenden yola çıktı.
C) Kasabada pazar kurulmuştu.
D) Köprü sel sularıyla yıkıldığı için köylüler kasabaya ancak iki gün sonra ulaşabildi.
E) İki gün sonra hava açtı ve güneş göründü.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**